

Santa Montefiore  
De vuurtoren van Connemara

Band 1

2013  
Uitgeverij XL  
Leidschendam

# Proloog

Het is herfst, maar het voelt als zomer. De zon staat stralend aan de hemel, de heldere, smetteloos blauwe lucht lijkt wel doorzichtig. Bontbekplevieren en dwergsternen scharrelen over het strand, bijen zoemen boven de paarse heide en verzamelen nectar. De vorst is nog niet in het land, de stralen van de zon zijn warm en koesterend. Hazen zoeken dekking tussen het hoge gras. Vlinders die door het ongewoon warme weer uit hun pop zijn gekropen, fladderen boven de gaspel-doorns op zoek naar voedsel. Maar de schaduwen beginnen te lengen, en de avond valt vroeg – vochtig, kil, donker.

Ik sta op het klif en kijk uit over de oceaan naar het eind van de wereld, waar water en lucht één worden en waar een geheimzinnige blauwe mist de eeuwigheid versluiert. De wind is zacht, een tijdloze fluistering, als de stem van God die me naar huis roept. Wanneer ik naar links en naar rechts kijk, zie ik de weidse kustlijn van Connemara. De verlaten stranden, de fluweelgroene velden bespikkeld met schapen, de ruige rotsen waar het land breekt en in zee brokkelt. Recht voor me zie ik Carnbrey Island, het rotsachtige stukje grond dat een paar honderd meter uit de kust ligt, als een verlaten piratenschip uit een ver verleden. De oude, witte vuurtoren, die ooit als een trots en veilig baken

de zeelui de weg naar huis wees, is zwartgeblakerd na de brand. Een verlaten, lege huls, waar alleen de meeuwen nog komen. Ze pikken de onfortuinlijke krabben en garnalen op die achterblijven in de getijdepoelen, en ze strijken neer op het broze geraamte van verbrande balken dat spookachtig kraakt en kreunt in de wind. Voor mij biedt de eenzame, verwoeste toren een romantische aanblik, waarvan ik me maar moeilijk kan losmaken. Weemoedig denk ik terug aan die eerste keer dat ik erheen roeide, vlak na ons huwelijk. Zelfs toen was de toren al een ruïne, maar precies zoals ik had gehoopt, bezat hij ook een verrassende warmte, als een speelhuis van kinderen waar hun lach nog weerklinkt, lang nadat ze hun spel hebben gestaakt. Ik liet me volledig meeslepen door mijn verbeelding, dus ik merkte niet dat de hemel donker werd, dat de wind aanwakkerde en de zee begon te spoken. Pas toen ik besloot terug te roeien naar de kust, besepte ik dat ik was gestrand, als een zeeman die schipbreuk had geleden. Maar zeelui die schipbreuk lijden, hebben geen dappere echtgenoot die hen in een glanzende speedboot komt redden. Nóg zie ik Conors woedende gezicht voor me, de angstige blik in zijn ogen. En nóg voel ik mijn opwindning toen ik zag hoezeer hij was geschrokken. ‘Ik had je verboden hier alleen naartoe te roeien!’ zei hij bars, maar mijn hart smolt bij het horen van de kwetsbare ondertoon in zijn stem. Toen ik

mijn lippen op de zijne drukte, proefde ik de zoete smaak van zijn liefde. De vuurtoren heeft zijn charme nooit verloren. Dat ik gefascineerd bleef door die eenzame, romantische plek, kwam door een gevoel van herkenning, want ook ik was eenzaam en romantisch. Maar die fascinatie werd mijn ondergang.

Nu wenkt de toren me over de golven, met een licht dat alleen ik kan zien, en ik weet bijna zeker dat ik een kind op het eiland kan onderscheiden. Een kind in het wit, dat met de armen wijd gespreid over het gras rent. Maar ik heb altijd al een levendige fantasie gehad. Dus misschien is het gewoon een grote meeuw die laag over de grond scheert.

Abrupt draai ik me om, want mijn aandacht wordt getrokken door de mensen die bij de grijze kapel achter me arriveren. Van het parkeerterrein is het maar een klein eindje lopen naar boven, en ik kijk nieuwsgierig naar de begrafenisgasten die het pad op komen, in het zwart gehuld, als een plechtige stoet waterhoenen. Ons huis ligt even buiten Ballymaldoon. De kerk in het dorp is veel groter, maar dit kapelletje, geteisterd door de elementen, omgeven door mythen en legenden en omringd door eeuwenoude grafzerken, heeft voor mij iets speciaals, iets betoverends. Volgens de legende is het in de veertiende eeuw door een jonge zeeman gebouwd voor zijn overleden vrouw, opdat ze over hem zou waken wanneer hij naar zee ging.

Maar de zerken zijn aangetast door weer en wind, zodat de inscripties niet meer te lezen zijn. Ik stel me voor dat de steen helemaal aan het eind van het kerkhof, het dichtst bij de zee, het graf markeert waarin de vrouw van de zeeman rust. Natuurlijk rust zij daar niet echt en zijn het alleen haar beenderen die daar liggen. Weggebracht, net als de kleren die ze niet langer nodig had. Maar het is een ontroerend verhaal, en ik heb me vaak afgevraagd hoe het de ontroostbare zeeman is vergaan. Dat hij een kapel ter nagedachtenis van zijn vrouw heeft gebouwd, bewijst dat hij heel veel van haar moet hebben gehouden. Zal Conor voor mij ooit een kerk bouwen?

De kapel stroomt vol, maar ik blijf op een afstand. Ik zie mijn moeder aankomen. Ze ziet er vermoeid en verschrompeld uit, als een schriële, zwarte kip. Haar grote, zwarte hoed, versierd met struisveren, is veel te opzichtig voor een bescheiden dorpsbegrafenis, maar ze heeft altijd al haar best gedaan er deftiger uit te zien dan ze is. Mijn vader loopt naast haar, een lange, waardige verschijning in een zwart pak dat past bij de gelegenheid. Hij is pas vijfenzestig, maar het verdriet heeft zijn haar wit gekleurd en drukt als een last op zijn schouders, waardoor hij ouder lijkt. Ze zijn helemaal uit Galway gekomen. De laatste keer dat ze die lange reis maakten, was toen Conor en ik trouwden. Ze waren maar wat blij van me af te zijn. Al mijn zus-

sen – ik heb er zes – schitteren door afwezigheid. Maar dat verbaast me niet. Ik ben altijd het zwarte schaap van de familie geweest.

Mijn ouders verdwijnen naar binnen, waar ze hun plaats zullen innemen tussen de andere gasten die allemaal uit het dorp en de directe omgeving komen. Ik vraag me af of mijn ouders zich ongemakkelijk voelen door de liefde die zo duidelijk op de gezichten te lezen staat. Want hier ben ik geliefd. Zelfs die ene van wie ik niet zeker wist of hij zou komen, zit zwijgend in zijn bank en verbergt zijn geheim achter een masker van onbewogenheid. Aarzelend kom ik dichterbij. De muziek trekt me naar de deur, als reikende armen die me omhelzen. Ik herken de klanken van een oude Ierse ballade, die me maar al te vertrouwd is, omdat Conor hem zo graag zong: ‘When Irish eyes are smiling’. Ik glimlach weemoedig bij de herinnering aan onze helikoptervluchten van Dublin naar Connemara, aan hoe we allemaal luidkeels meezongen boven het geraas van de propellers uit. Zelfs onze twee kleintjes deden hun best, met grote koptelefoons op, ook al braken ze hun tong over de woorden.

Net op het moment dat ik mijn toevlucht zoek in het verleden, word ik naar het heden teruggehaald, want ik zie een lange, ruige verschijning het pad op komen. Mijn echtgenoot, met Finbar van drie en Ida van vijf, die krampachtig zijn hand vasthouden. Toch struike-

len ze af en toe, want het valt met hun korte beentjes niet mee om zijn grote passen bij te houden. Zijn donkere ogen zijn op de kapel gericht, zijn slanke, knappe gezicht is verwrongen, alsof hij de beschuldigingen tart die in de kerkbanken besmuikt worden gefluisterd. De kinderen kijken verward. Ze begrijpen het niet. En ze kunnen het ook niet begrijpen.

Plotseling ziet Finbar een meeuw op het pad. Hij laat de hand van zijn vader los om achter het beest aan te gaan, wild maaiend met zijn armen, luid sissend om de vogel weg te jagen. Maar de meeuw stapt onverschillig over het gras en zorgt dat hij op een veilige afstand blijft. Ida zegt iets tegen haar vader, maar Conor hoort het niet. Hij houdt zijn ogen op de kapel gericht. Even denk ik dat hij me ziet, want hij kijkt me recht aan. Mijn hart maakt een sprongetje. Mijn hele wezen wil naar hem toe rennen. Ik wil dat hij me weer in zijn armen neemt. Ik hunker naar zijn omhelzing, zoals het leven hunkert naar liefde. Maar zijn gezicht blijft onbewogen. Ik trek me terug in de schaduwen, want hij ziet alleen bakstenen en keien en heeft slechts weet van zijn verdriet, zijn wanhoop.

Het verlangen om mijn kinderen tegen me aan te drukken, is een helse kwelling, en ineens besef ik wat de hel is. Geen plek vol vuur en martelingen in het diepste der aarde, maar een plek vol vuur en martelingen in het diepst van onze ziel. Mijn verlangen is er altijd en

het is ondraaglijk. Ik ben niet in staat hun lieve gezichtjes te kussen, ik kan niet strelend met mijn lippen over hun wangetjes gaan, ik kan niet in hun oor fluisteren hoeveel ik van hen hou. Ik weet zeker dat hun hartje licht zou worden van blijdschap als ze wisten dat ik vlakbij ben. Maar ik kan het hun niet duidelijk maken. Ik ben een gevangene en ik kan alleen maar hulpeloos toekijken terwijl ze langs me lopen, de kapel in, gevolgd door de kist op de schouders van zes plechtige dragers. De kist die tussen zijn eikenhouten wanden zo'n gruwelijke, verschrikkelijke leugen herbergt.

Ik blijf nog even buiten. Binnen wordt een gezang aangeheven. De wind voert de geur van lelies mee. Ik hoor de schrille stem van Daphne, Conors excentrieke moeder. Ze klinkt boven iedereen uit. Maar terwijl ik daar vroeger een beetje spottend om glimlachte, voel ik nu woede in me omhoog borrelen. Woede omdat niet ik, maar zij de scherven mag oprapen en het gebroken hart van haar zoon mag koesteren. Ik denk aan Finbar en Ida en aan de kist die vóór hen staat, en ik vraag me af wat ze doormaken nu ze voor het eerst in hun jonge leven met de dood zijn geconfronteerd.

Ik moet een manier zien te vinden om hen te bereiken. Er móét iets zijn wat ik kan doen om hun de waarheid te vertellen.

Ik raap al mijn moed bij elkaar, zoals een krijger zijn wapens verzamelt. Ik had nooit kunnen denken dat

dit zo zwaar zou zijn. Integendeel, eenmaal op dit punt aangekomen, had ik gedacht dat alles veel gemakkelijker zou zijn. Maar ik heb dit over mezelf afgeroepen, en dus zal ik de pijn moedig dragen. Het is tenslotte mijn eigen keuze om hier te zijn.

Maar ik ben bang. Zwijgend stap ik de kapel binnen. Het zingen is opgehouden. Pastoor Michael loopt naar de kansel en begint somber, monotoon te spreken. Ik geloof dat hij oprecht verdrietig is; dat hij niet doet alsof. De gemeente luistert stil en aandachtig. Mijn aandacht wordt afgeleid door de enorme bloemstukken met hoge lelies aan weerskanten van het altaar, als prachtige witte trompetten die hun verstomde lippen naar de hemel heffen. Ze vibreren door een hogere energie die me aantrekt en die ik slechts met de grootste moeite weet te weerstaan. Ik ben als een sliert rook die naar een open raam wordt getrokken. Geconcentreerd en geluidloos loop ik over de stenen vloer naar de kist, overgoten door het zonlicht dat door de stoffige ramen naar binnen valt, als de felle gloed van schijnwerpers op een toneel. Mijn droom een beroemd actrice te worden is nooit werkelijkheid geworden, maar mijn grote moment is nu toch gekomen. Alle ogen zijn op mij gericht. Eindelijk ben ik waar ik altijd heb willen zijn. Ik zou me moeten koesteren in zo veel liefde en toewijding, maar ik voel slechts frustratie, wanhoop en – ik kan het niet ontkennen – spijt. Gruwe-

lijke spijt. Want het is te laat.

Ik draai me om naar de gemeente. Plotseling schreeuw ik het uit, zo hard als ik kan. Mijn stem schalt door de kapel, hij weerkaatst tegen de eeuwenoude muren en het gewelf, maar alleen de vogels horen mijn kreet en vluchten in paniek de hemel tegemoet. De ogen van Conor zijn strak op de kist gericht, zijn gezicht is vertrokken van pijn. Finbar en Ida zitten tussen hun vader en zijn moeder, roerloos als wassen poppen, en ik keer me naar de kist. De kist met mijn dood, niet mijn leven. Want mijn leven, dat ben ik, en ik ben eeuwig.

Toch kent niemand de waarheid: dat ik voor hen sta als een actrice die na haar laatste applaus het toneel verlaat. Het cliché is waar. Mijn kostuum en mijn masker liggen in die kist, en iedereen denkt dat ik het ben. Mijn man en mijn kinderen rouwen om me alsof ik ben heengegaan. Hoe kunnen ze nu denken dat ik hen ooit zou verlaten? Dat zou ik nooit doen, zelfs niet voor alle rijkdommen van de hemel. Mijn liefde houdt me hier, want ze is sterker dan de sterkste keten, en ik beseef nu pas dat de liefde alles is. Dat de liefde ons maakt tot wie we zijn. Alleen weten we het niet.

Ik loop naar mijn kinderen en strek mijn hand uit, maar omdat ik – net als het licht – besta uit een ijlere vibratie dan zij, voelen ze niets, zelfs niet de warmte van mijn liefde. Ik leg mijn wang tegen de hunne, maar ze voelen het niet, want ik heb geen adem die langs